

Mevcut Okul Düzenine Manifesto
ASLOLAN EĞİTİMDİR

Stanley Aronowitz

...Geleceğin Fikirleri...

Mevcut Okul Düzenine Manifesto **ASLOLAN EĞİTİMDİR**

Orjinal Ad: AGAINST SCHOOLING TOWARD AN EDUCATION THAT MATTERS

(Copyright© 2008 Paradigm Publishers)

Yazar: Stanley Aronowitz

Çevirenler: Duygu Altınoluk - Zeynel Amaç - Fatih Bektaş

ISBN: 978-605-7523-93-8

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Yayına Hazırlayan: Sadık HANGÜL

1. Baskı: Ankara - Eylül, 2021

Baskı: Vadi Grafik

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti. İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 13987

İletişim:

Seyranbağları Mah. İncesu Cadd. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteki yayincilik@gmail.com

Mevcut Okul Düzenine Manifesto

ASLOLAN EĞİTİMDİR

Stanley Aronowitz

Çevirenler

Duygu Altınoluk

Zeynel Amaç

Fatih Bektaş

İçindekiler

Açıklamalar	vii
Çeviriye Ön Söz	ix
Giriş	xiii

BÖLÜM I

EĞİTİM VE TOPLUMSAL SINIF	1
1 Toplumsal Sınıf Eğitimde Nasıl Etkili Olur? Bir Biyografi	3
2 Mevcut Okul Düzenine Manifesto: Eğitim ve Toplumsal Sınıf	17
3 Dünya Yeniden Altüst Oldu!	60

BÖLÜM II

YÜKSEKÖĞRETİM MI YÜKSEK EĞİTİM Mİ?	69
4. Kamu Hizmeti Olarak Yükseköğretim	71
5. Cennetteki Madunlar	91
6. Akademik Sendikacılık ve Yükseköğretimin Geleceği ...	116
7. Akademik Sendikalar Yönetime Dâhil Olmalı mı?	153
8. İş Gücü Eğitiminin Düşüşü	162

BÖLÜM III

EĞİTİMSEL YENİLENMEYE DOĞRU	175
9 Gramsci ve Eğitim	177
10 Paulo Freire'nin Radikal Demokratik Hümanizmi	188

Kaynakça	211
Dizin	215

Açıklamalar

Bölüm 2, “Mevcut Okul Düzenine Manifesto: Eğitim ve Toplumsal Sınıf.” Daha kısa ve biraz farklı bir versiyonu ilk kez *Social Text* 22, 2 (Summer 2004)’te yayımlandı.

Bölüm 3, “Dünya Yeniden Altüst Oldu!” 21 Haziran 2005 tarihinde Ontario Eğitim Enstitüsü’nün sponsorluğundaki hayat boyu öğrenme konulu bir konferansta verdiğim açılış konuşmasının yeniden gözden geçirilmiş bir versiyonudur.

Bölüm 4, “Kamu Hizmeti Olarak Yükseköğretim”: Farklı bir versiyonu ilk olarak Anatole Anton, Milton Fisk ve Nancy Holstrom tarafından editörlüğü yapılan *Not for Sale: In Defense of Public Goods*, (Boulder, CO: Westview Press, 2000) isimli kitapta bölüm olarak yayımlanmıştır.

Bölüm 5, “Cennetteki Madunlar”: Farklı bir versiyonu Michael W. Apple ve Kristen L. Buras tarafından editörlüğü yapılan *The Subaltern Speak: Curriculum, Power, and Educational Struggles* (New York: Routledge, 2006) isimli kitapta bölüm olarak yer yayımlanmıştır.

Bölüm 6, “Akademik Sendikacılık ve Yükseköğretimin Geleceği,” ilk kez Cary Nelson tarafından editörlüğü yapılan *Will Teach for Food: Academic Labor in Crisis* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1997) isimli kitapta bölüm olarak yayımlanmıştır. Bu kitap için izin alınarak yeniden basılmıştır.

Bölüm 7, “Akademik Sendikalar Yönetime Dâhil Olmalı mı?” *Liberal Education* (Spring 2007) dergisinde yayımlanan makalenin farklı bir versiyonudur.

Bölüm 9, “Gramsci ve Eğitim” ilk olarak Carmel Borg, Joseph Buttigieg ve Peter Mayo’nun editörlüğünü yaptığı *Gramsci and Education* (Lanham, MD: Rowman ve Littlefield, 2003) isimli kitapta farklı bir biçimde yayımlanmıştır.

Bölüm 10, “Paulo Freire’nin Radikal Demokratik Hümanizmi,” ilk kez Peter McLaren ve Peter Leonard editörlüğünü yaptığı *Paulo Freire: A Critical Encounter* (New York: Routledge, 1992) isimli kitapta bölüm olarak yayımlanmıştır.

Stanley Aronowitz'in aziz hatırasına...

Çeviriye Ön Söz

Eğitim, sınırları okul duvarlarını da aşan daha adil, özgür ve tüm farklılıklara ve farklı olana ilişkin saygının hayat bulmasına dair umutla ortaya konulan mücadelenin adıdır. Kapitalizm ve onun aygıtları her ne kadar okulu meslekle ve diploma ile kuşatarak insanların eğitimden beklentilerini okulla sınırlandırmış olsa da, eğitim, sokağa veya trafiğe çıktığımızda, alışveriş yaparken yahut bir iş başvurusunda bulunduğunuzda veya çalıştığınız kurumda, komşularınızla, meslektaşlarınızla olan ilişkilerde veya belki daha da önemlisi bir ülkenin geleceğinin inşa edilmesinde demokrasinin sadece oy kullanılan bir günden ibaret olmadığı fark edilmesinde, hangi sınıftan olursa olsun insanın kaybolmaya yüz tutmuş kendi varoluş gayesini, varlığı veya yokluğuyla bir şekilde hatırlatmaktadır.

Ken Robinson üniversitenin anaokulundan başladığı düşünce-sine karşı çıkar. Üç yaşındaki bir çocuk altı yaşındaki bir çocuğun yarısı değildir. Ancak aileler başta olmak üzere toplumun büyük bir kesimi okul ve onun aracılığıyla sözde geleceklerine dair hislerini alabilmek için, okul öncesi dönemden itibaren çocuklarının yerleşebileceği -ki çoğu zaman okul öncesi kurumlarda dahi kontenjan problemi yaşanmaktadır- okul arayışına daha doğrusu yarışına gönüllü olarak isimlerini yazdırmaktadırlar. Bu durum her ülke veya toplum için karşı konulması güç bir durumdur. Ancak Aronowitz hâlihazırdaki durumla mücadelede özellikle iki kavrama önem vermektedir; Dayanışma ve Düşünme. “Düşünmez misiniz?” ifadesine kadim kültürümüzden aşına olsak da Aronowitz özellikle okul aracılığıyla sürekli bir şeylerle meşgul olduğumuz ve düşünmek dışında her şeye zaman ayırdığımız kültürel bir soruna dikkat çekmektedir. Selahattin Turan’ın da ifadesiyle en azından eğitime ve geleceğimize dair düşünüp düşünmediğimiz noktasında etik ve esaslı bir biçimde kendimizi sorguladığımızda Aronowitz’in de gözlemleri ne yazık ki düşünmediğimiz yönündedir. Çünkü düşünmek için yeterli zamanımız yoktur! Düşünmek kısa vadede getirisi olan bir eylem olarak görülmemektedir.

Sınavlar aracılığıyla en iyiler ve en kötülerin -ne demekse artık- kurumsal ve bireysel anlamda belirlendiği bir okul anlayışı karşısında dayanışmanın ortaya çıkmasını beklemek ise beyhude bir çaba olarak yorumlanabilir. Çünkü yarış başlamıştır artık. Her çocuğun test puanlarından daha fazlası olduğunu hatırlamak kolay değildir. Sosyal adalet açısından değerlendirildiğinde, kültürel sermayeyi de dikkate aldığımızda sınavlar aracılığıyla bireyler arasındaki farklılıkların doğru bir şekilde yorumlanması belki de mümkün olmayacaktır. Eğitim ve okul arasındaki bu çıkmazdan hareketle mevcut okul anlayışına alternatif oluşturan pek çok okulun kuruluş aşaması dâhil olmak üzere bu okullarda dersler veren Aronowitz, kendi ifadesiyle okula hiç gitmemiş ancak işçi aristokrasisinin son derece eğitilmiş bireylerinden oluşan bir ailede dünyaya gelmiştir. Bu bağlamda okulu, özellikle entelektüel iddia taşıyan gençlere dünyaya kendilerini kabul ettirmede geçerli tek yol olmadığını göstermeye çalışmaktadır. Hatta günümüzde okulun bu işlevini yitirdiğini, gençlerin popüler kültürden, aile yapılarından ve akranlarından daha fazlasını öğrendiklerine ve okulun tıpkı devlet söz konusu olduğunda insandan uzak, güçlü, cezalandırıcı ve otoriter yönüyle ileride elde edeceklerini düşündükleri beyhude bir ödül uğruna bir araya geldikleri kurum haline dönüştüğüne vurgu yapmaktadır. Bu yönüyle eğitimin otorite ve gelenekle olan ilişkisini reddetmeyen Aronowitz, otoritenin devredilen değil kazanılan, geleneğin ise dogmatik bir aktarımdan ziyade eleştirel olması üzerinde durmaktadır.

Unutulmamalı ki sadece her çocuk biricik değildir. Her öğretmen, her akademisyen ve eğitime inanan her birey biriciktir. Bu nedenle Aronowitz, öncelikle çocukların ve gençlerin eleştirel bir kültür içerisinde sadece sınavda çıkacak veya meslekte işe yarayacak konuları değil başta felsefe ve tarih olmak üzere temel sosyal bilim alanlarına yönlendirilmesinin sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Aronowitz, okula ve okuldaki sınav odaklı programlara yön veren piyasa koşullarıyla mücadelede toplumun tüm kesimlerinin katılımının sağlandığı, eleştirel kültürle desteklenen tartışmalarla bu çıkmazın zaman içerisinde üstesinden gelinebileceğine inanmaktadır. Ayrıca küresel bir krizde çırpınan özgürlük anlayışıyla birlikte demokratik geleceğimizi inşa etmek adına iş-

levselliğini tartışmaya açtığı hâlihazırdaki okul anlayışına alternatif olabilecek bir eğitim sağlamak ve bu anlamda ortaya yeni bir enerji çıkarabilme çabası içerisindeyiz. Aronowitz'in bu çabasına bir nebze ortak olabilmek adına üstlendiğimiz bu çeviri sürecinde Türk Eğitim Sistemi ve okul anlayışımıza ilişkin sosyal, kültürel, politik ve ahlaki açıdan benzer sorunların yaşanması ve bu sorunlara ilişkin farklı bir bakış açısı ve tartışma ortamı sunacağına yönelik inancımız en önemli motivasyon kaynağımız oldu.

Bütünsel, akıcı ve anlaşılır bir çeviri yapmanın birtakım zorluklar barındırdığının farkındaydık. Bu anlamda zorlukların üstesinden gelmek ve hatalarımızı en aza indirmek adına sosyoloji ve eğitim bilimleri alanında çalışan bir ekiple yola çıktık. Bu yolculuğun verimli olduğu kadar keyifli de geçmesi için çeviri ekibi olarak gösterdiğimiz özenin yanı sıra kitabın tamamlanmasında M. Ruhat Yaşar, M. Akif Karaman, H. İbrahim Sarı, Fatih Kanter, Yakup Alan ve Sadık Duran başta olmak üzere Durmuş Burak, Servet Çelik ve Hasan Sami Genç'e kıymetli vakitlerini ve emeklerini bizimle paylaştıkları için minnettarız.

Biliyor ve inanıyoruz ki eğitime dair sunulacak her katkı, doğuştan getirilen özelliklerine bakmaksızın her çocuğun kendi geleceklerine dair kuracakları özgün hayallerin sevgiyle ve dayanışmayla hayat bulmasını sağlayacaktır.

Fatih BEKTAŞ